

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
Peoples Participation in Local Development Plan of Sub-district Administration
Organization Case study: Wang Ban Sub-district Administrative Organization
Lom Kao District Phetchaboon Province

อรอนงค์ เดชมนี¹, อมรฤทัย ภูสนาม², ชนพัฒน์ ช่วยครุฑ³,
อณพสิษฐ์ ไชยเชษฐ์⁴, จริยา ปันท้วงกูร⁵, อรวรรณ ปรีวัตร⁶
Oranong Dejmanee¹, Amornruethai Phusanam², Chonaphat Chuaikrut³,
Anopsit Chaiyachet⁴, Jariya Puntavungkool⁵, Orawan Pariwat⁶

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562

Email : emma_spu@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการ

^{1,2,3,4,5} สาขาวิชาการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2,3,4,5} Program in Advertising and Public Relations Northeastern University, Thailand.

⁶ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

⁶ Faculty of Social Sciences and Humanities Northeastern University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 11 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 6 มกราคม 2563; ตอรับการตีพิมพ์: 7 มกราคม 2563

Received: December 11, 2019; Revised: January 6, 2020; Accepted: January 7, 2020

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า การจัดทำแผนการพัฒนาตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ : 1. การมีส่วนร่วม 2. แผนพัฒนา 3. องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

The objectives of the research article were to study participation of people in making the developing plan for Wangban sub-district administration organization, Lomkao district, Phetchabun province. The samples were 380 people living in the area of Wangban sub-district administration organization, Phetchabun province. Data were collected by using questionnaires and analyzed for percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results were found that: 1) Participation of people in making the developing plan for Wangban sub-district administration organization was found at moderate level. The results of the hypothesis testing of the study show the relationship between the local development plan and the public participation in the administration of the local development plan. With the participation of people in the administration of local development plans.

Keywords : 1. Participation 2. Development Plan 3. Sub-district Administration Organization

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การกระจายอำนาจการบริหารของรัฐไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้อย่างชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่สูงขึ้นมีอัตรากำลังมากขึ้นรวมทั้งมีภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นตามกันไปด้วย(ชินรัตน์ สมสืบ, 2539 : 20)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของ

การปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ 1) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล 2) มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง 3) มีอิสระในการปกครองตนเอง 4) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม 5) มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ 6) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง 7) มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท 8) มีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ และประชาชนโดยส่วนรวม จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลัง จากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อจะสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ทองเพชร โสหนองบัว, 2542 : 65)

แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต หลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การจัดทำแผนท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอันหนึ่ง และเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถรับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการวางแผนและการจัดทำแผนที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการเสนอสภาพปัญหาของท้องถิ่นด้วย (ทวีป ศิริรัศมี, 2544 : 76)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละครั้งนั้นมากน้อยแค่ไหนและองค์การบริหารส่วนตำบลมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลวังบาล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทดสอบสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA (F-test)

5. ผลการวิจัย

5.1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล น้อยที่สุด ดังนี้

5.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยมากที่สุด คือ ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น รองลงมาคือ ร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ในการพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาความต้องการของท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วม

ประชุมเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวม ร่วมใน การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ กิจกรรมร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมกำหนดนโยบายวางแผน กำหนดโครงการหรือแผนงานตามลำดับ และเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ร่วมพิจารณาคัดเลือกแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยมากที่สุด คือ ร่วมประชาคมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ร่วมประชุมการพิจารณาวิธีดำเนินการ ร่วมเสนอปัญหาในการประชาคมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกำหนดวิธีการดำเนินการและวิธีการพัฒนาในแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนแผนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ และเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินการโครงการ กิจกรรม ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยมากที่สุด คือ ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล รองลงมาได้รับประโยชน์จากการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้รับคุณภาพชีวิตดีขึ้นเมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ดำเนินการแล้ว แผนพัฒนาตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของท่าน ร่วมผลักดันโครงการตามแผนพัฒนาหรือโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาไปทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ตามลำดับ และเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยมากที่สุด คือ ร่วมให้ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นรับทราบการสรุปผลการดำเนินงาน การประเมินผลการพัฒนา รองลงมาคือ ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการที่มีในแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ร่วมติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมติดตามโครงการ กิจกรรมว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ และเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหากพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคะแนนดิบซึ่งมีค่าเป็นบวกแสดงว่าความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ หากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกๆ ด้านและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยแล้วจะทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตรงกับความต้องการของประชาชน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็น หลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ประชาชนได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกียรติคุณ จุลมณี, สมเกียรติ เกียรติเจริญ, สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ (2561 : 176-177) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยอดอาวุธ โปธิศรีขาม, ไพรัช พันชมพู่ (2560 : 140) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล

6.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนได้ร่วมประชาคมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและร่วมประชุมการพิจารณาวิธีดำเนินการ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมเป็นกรรมการ ในการดำเนินการโครงการ กิจกรรม ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นส่วนน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมบุญ บุญชาติ, อุดม พิริยสิงห์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ

(2561 : 144) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางสามด้าน ระดับน้อยหนึ่งด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านไฟฟ้าสาธารณะ ด้านถนน ด้านน้ำประปา และ ด้านทางระบายน้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ บุญชาติ, อุดม พิริยสิงห์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ(2561 : 154-155) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านระบบการให้บริการ รองลงมาได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้บริการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมของการให้บริการ

6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนได้รับผลประโยชน์จากโครงการกิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและได้รับประโยชน์จากการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ประชาชนส่วนมากไม่ได้ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลุกษา ชินเวช, ไพรัช พันชมภู (2561 : 128) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลศรีสมเด็จ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลศรีสมเด็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

6.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนได้ร่วมให้ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและได้รับทราบถึงสรุปผลการดำเนินงาน การประเมินผลการพัฒนาและได้ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเพียงเท่านั้นแต่ไม่ได้ร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต โมพันดุง (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบังอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อันดับแรกรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล ตามลำดับ

6.2 การจัดทำแผนพัฒนาตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กล่าวคือ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแต่ละครั้งต้องประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมในการดำเนินการและร่วมติดตามประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน ก็จะทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงอำเภอเบตงจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงจังหวัดยะลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต โมพันดุง (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบังอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศอายุอาชีพ และรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในด้านการเงินลงทุนหรือการเข้ามาปฏิบัติงานในโครงการต่าง และควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนให้รักถิ่นที่อยู่และอยากที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

7.1.2 ประชาชนส่วนมากไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาจัดทำแผนต่างๆ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาแก้ไข อาทิเช่น แต่งตั้งประธานชุมชนแต่ละชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

7.2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดเก็บข้อมูลที่มีลักษณะมุ่งสู่ประเด็นของเรื่องที่ต้องการมาเป็นสำคัญ ควรศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคก่อให้เกิดผลเสียต่อท้องถิ่น มีความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องเกิดจากความเห็นพ้องต้องกัน ระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นประชาคมและผู้มีส่วนได้เสีย

7.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนมีการร่วมพิจารณาคัดเลือกแผนงานโครงการ กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นส่วนตำบลวังบาล

7.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนในชุมชนร่วมเป็นกรรมการ ในการดำเนินการ โครงการ กิจกรรม ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

7.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

7.2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล ควรให้ประชาชนได้ร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ผู้สนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจเลือกศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอเป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.3.2 ควรทำการศึกษากรอบแนวคิดในการศึกษาแต่ละด้านให้ละเอียดเพิ่มขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

เกียรติคุณ จุลมณี, สมเกียรติ เกียรติเจริญ, สุวัฒน์ จิตต์จันทร์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 7(1). 176-186.

จารุวรรณ บุญชาติ, อุดม พิริยสิงห์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 7(1). 154-165.

ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทวีป ศิริรัมย์. (2542). การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ทองเพชร โสหนองบัว. (2542). **องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)กับการพัฒนาสาธารณสุข : กรณีศึกษา อบต. ชั้น 1. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- ธรรมบุญ บุญชาติ, อุดม พิริยสิงห์, สมเกียรติ เกียรติเจริญ. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมภราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.** 7(1). 143-153.
- พุกษา ชินเวช, ไพรัช พันชมภู. (2561). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลศรีสมเด็จ อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมภราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.** 7(2). 128-137.
- ยอดอาวุธ โพธิ์ศรีขาม, ไพรัช พันชมภู. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมภราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.** 6(2). 140-151.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบางบาล จังหวัดยะลา. **สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.**
- อนุชิต โมพันดุง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.**

9. คำขอขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัยท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กรุณาให้ข้อมูลคำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปัญหาเพื่อให้ความถูกต้องสมบูรณ์ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและการเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา ความรู้ และประสบการณ์ศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ ดร.บุญเพ็ง สิทธิวงษา อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัยมา ณ โอกาสในครั้งนี้ ขอขอบคุณ เพื่อนๆ ร่วมสถาบันและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนทุกท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้ กล่าวนาม ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย